

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України
Лабораторія організаційної та соціальної психології
Державний податковий університет
Київський національний університет будівництва і архітектури
Європейський Інститут розвитку знань (EUROKD)
Бірінгемський інститут психодрами
Європейська асоціація безпеки (EAS)

ВЕКТОРИ СОЦІАЛЬНОЇ, ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Київ, 23 лютого 2024 року)

VECTORS OF SOCIAL, ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC PSYCHOLOGY

PROCEEDINGS OF THE
III INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

(Kyiv, February 23, 2024)

Київ 2024

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України
Лабораторія організаційної та соціальної психології
Державний податковий університет
Київський національний університет будівництва і архітектури
Європейський Інститут розвитку знань (EUROKD)
Бірінгемський інститут психодрами
Європейська асоціація безпеки (EAS)

ВЕКТОРИ СОЦІАЛЬНОЇ, ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Київ, 23 лютого 2024 року)

VECTORS OF SOCIAL, ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC PSYCHOLOGY

PROCEEDINGS OF THE
III INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

(Kyiv, February 23, 2024)

Київ 2024

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено**

УДК : 159.9: 316.6. 938

В 26

Вектори соціальної, організаційної та економічної
В 26 психології [Електронне видання] : тези доп. III Міжнар.
наук.-практ. конф. (Київ, 23 лют. 2024 року) / відп. ред.
С. Миронець. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2024. –
452 с. – Укр. та інозем. мовами.

ISBN 978-966-918-112-1

DOI: 10.31617/k.knute.2024-02-23

У тезах доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції
«Вектори соціальної, організаційної та економічної психології» висвітлено
актуальні питання соціальної, економічної та організаційної психології.
Надано практичні рекомендації щодо формування соціально-психологічного
благополуччя та збереження професійного здоров'я працівників організацій.
Розглянуто передові технології подолання кризових станів.

Видання розраховано на наукових працівників у галузі психології,
соціології, педагогіки, викладачів, аспірантів, студентів, а також на
практичних психологів, соціальних педагогів, соціологів і соціальних
працівників.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за зміст
матеріалів несуть автори.

УДК : 159.9: 316.6. 938

Редакційна колегія: О. Міняйло, декан факультету економіки,
менеджменту та психології, канд. екон. наук, доц.; С. Миронець (відп. ред.),
завідувач кафедри психології, д-р психол. наук, доц.; О. Войтенко,
доцент кафедри психології, канд. психол. наук, доц.

Відповідальні за випуск: С. Миронець, завідувач кафедри
психології, д-р психол. наук, доц.; О. Войтенко, доцент кафедри
психології, канд. психол. наук, доц.

ISBN 978-966-918-112-1

© Державний торговельно-економічний
університет, 2024

<i>Пострелко В.</i>	
Психологічні порушення учасників бойових дій та цивільного населення як наслідок реакції горя та адикції	252
<i>Похілько Д.</i>	
Категорії постраждалих дітей, які потребують психологічної допомоги під час війни	255
<i>Процик Л.</i>	
Роль психологічної допомоги у подоланні професійних стресів працівників МВС України	258
<i>Пустовалов І.</i>	
Проблема збереження ментального здоров'я персоналу організацій в умовах війни	261
<i>Рубанець О.</i>	
Передумови зменшення ризиків професійного вигорання у персоналу бізнес-структур.....	265
<i>Руденко М.</i>	
Сучасні засоби та інструментарій в умовах дистанційного навчання	268
<i>Сергієні О.</i>	
Стресостійкість майбутніх психологів у період війни в Україні.....	275
<i>Сергієні О., Горіна О., Козаков А.</i>	
Професійний вибір старшокласників залежно від рівня інтелектуальних здібностей.....	279
<i>Сова М.</i>	
Пріоритетні напрями діяльності психологічної служби Збройних сил України в реаліях воєнного часу	284
<i>Сулятицький І.</i>	
Соціопсихічний архетип військового провідництва.....	288
<i>Сухова Г.</i>	
Формування ціннісно-моральних орієнтацій здобувачів освіти шляхом здійснення психологічного супроводу освітнього процесу в закладі фахової передвищої освіти.....	292

4. Михайлов Б. В. Медико-психологічний супровід осіб з гострими розладами психіки і поведінки. Міжнародний медичний журнал. 2016. Том 22, N 1. С. 73-80.

5. Напреєнко О.К., Напреєнко Н.Ю. Комплексна психологічна, психіатрична та наркологічна допомога постраждалим у збройних конфліктах, при мирних протестах і вимушеним переселенцям. Укр. терапевт. журнал. 2015. N 3. С.80-85

УДК 159.9

Похілько Д.,

*кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник навчально-наукової лабораторії
екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру,
Національний університет цивільного захисту України*

КАТЕГОРІЇ ПОСТРАЖДАЛИХ ДІТЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Майже 2 роки в Україні йде повномасштабна війна. Все населення України страждає від постійних ракетних атак з боку російської федерації. Лише за офіційною статистикою на листопад 2023 року 5 мільйонів українців офіційно отримали статус вимушених переселенців [1], і ці показники лише в межах країни. Мільйони людей вимушені були покинути свої домівки, облаштований побут, роботу та поїхати в більш безпечне місце, щоб зберегти найцінніше – своє життя та життя своїх дітей.

На офіційних сайтах за даними Офісу Генерального прокурора серед статистики постраждалих дітей від збройної агресії російської федерації станом на 7 люте 2024 року можна зустріти такі цифри: 523 дитини загинули та 1217 – поранені; 2175 – зникли безвісті [2].

Чи це всі втрати серед дітей на війні протягом двох років повномасштабного вторгнення та 8 років локального збройного конфлікту?

З впевненістю можу сказати, що ні. Це лише краплинка в океані «невидимих» втрат. Серед представлених категорій немає дітей, які втратили батьків; і, нажаль, немає тих дітей, про зникнення яких вже нікому заявити, бо рідні загинули; немає і тих дітей, які загинули разом з рідними в окупації та поховані десь в лісі без відмітки їх прізвища та ім'я; немає дітей, які були викрадені окупантами та вивезені в росію до так званих нових «люблячих батьків»; немає тих

дітей, які вже 2 роки, проживаючи в країні знаходячись під постійними обстрілами тощо. Таких категорій постраждалих від війни дітей можна назвати ще не одну чи дві, а як мінімум з десятків.

Нажаль, в нашій країні при підрахунках втрат беруться лише показники фізичного стану здоров'я (жива людина чи загинула; неушкоджена чи поранена; знаходиться при тямі, або в комі; працездатна, або – ні), і зовсім не беруться до уваги порушення психічного здоров'я.

Не секретом є те, що тривалий вплив стресфакторів на особистість призводить до формування психологічної травми, яка впливає на всі сфери життя та діяльності людини. Ще більший вплив це несе для дитячої психіки, коли формування та укріплення особистісних структур ще не завершено, коли фізичне дозрівання організму ще відбувається, і він працює не в повноцінному ритмі.

Так, з впевненістю можна сказати, що сьогодні усі без виключення українські діти є постраждалими від війни. Кожна дитина постраждала по-своєму, особливо та індивідуально, і кожна потребує своєї індивідуальної психологічної допомоги.

Можна виділити певні категорії постраждалих дітей від збройної агресії росії проти України за декількома різними факторами:

1. За формою взаємодії з травматичним фактором (безпосередня чи опосередкована):

- активний учасник (дитина, яка безпосередньо пережила обстріли, вибухи та інші активні бойові дії);
- свідок (дитина, яка бачила, як загинути або травмувалися інші, влучання ракети в будинки тощо);
- чув про подію через засоби масової інформації (діти, які бачили відео з загибеллю людей, результати обстрілів тощо).

2. За тривалістю знаходження в умовах екзистенціальної загрози:

- Діти, які наразі знаходяться в умовах реальної загрози;
- Діти, які тривалий час знаходились в умовах небезпеки;
- Діти, які незначний час знаходились в умовах реальної загрози;
- Діти, які не знаходилися в умовах реальної загрози.

3. За фактором стаціонарності:

- Діти, які були вимушені переїхати;
- Діти, які не переїжджали.

4. За характером джерела небезпеки:

- діти, які постраждали від зброї (потрапляли під обстріли, підірвалися тощо);
- діти, які постраждали від людини (діти, що пережили фізичний, моральний та психологічний тиск з боку окупантів).

5. За фактором фізичної травматизації:

- Діти, які втратили кінцівки;
- Діти, що мають тяжкий ступінь травматизації;
- Діти, що мають середній ступінь травматизації;
- Діти, що мають легкий ступінь травматизації;
- Діти, які не мають травм.

6. За фактором контакту з військовими:

- Діти, в яких батьки військові;
- Діти, в яких рідні, або знайомі військові;
- Діти, які не мають серед близьких та знайомих військових.

7. За ступенем втрат:

- Діти, які втратили обох або одного з батьків;
- Діти, які втратили брата чи сестру;
- Діти, які втратили близьких рідних (бабуся, дідусь, дядько тощо);
- Діти, в яких батьки, або один з батьків зник безвісти;
- Діти, які втратили дім;
- Діти, які втратили домашніх улюбленців тощо.

Напевно, можна виділити ще багато різних категорій травмованих дітей в Україні, адже травматичною подією, особливо в дитячому віці може стати будь-яка ситуація. Як показала практика, нажаль, навіть діти, які безпосередньо не чули вибухів, не бачили руйнувань, які проживають на потенційно безпечних територія все одно мають прояви психологічної травматизації та потребують своєї програми психологічного супроводу та підтримки.

Список використаних джерел

1. Кузьмич О. Стало відомо, скільки в Україні переселенців. Електронний ресурс. URL: <https://tsn.ua/politika/stalo-vidomo-skilki-v-ukrayini-pereselenciv-2448718.html>. (дата звернення 08.02.2024).

2. Діти війни. веб-сайт. URL: <https://childrenofwar.gov.ua>. (дата звернення 08.02.2024).

Наукове електронне видання

ВЕКТОРИ СОЦІАЛЬНОЇ, ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Київ, 23 лютого 2024 року)

VECTORS OF SOCIAL, ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC PSYCHOLOGY

PROCEEDINGS OF THE III INTERNATIONAL SCIENTIFIC-
PRACTICAL CONFERENCE

(Kyiv, February 23, 2024)

Видавець і виготовлювач
Державний торговельно-економічний університет
вул. Кіото, 19, м. Київ-156, Україна, 02156
Тел. (044) 513 74 18
Електронна пошта knute@knute.edu.ua
56E-2024

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 7656 від 05.09.2022